

KISMOTOR

A VILLAMOS KISMOTORGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

II.évfolyam 2.szám

1958.február hó 15.

EMLEKEZÉS 1945.február 13-ra.

Dicső nap virradt
Szenvedő Pestünkre,
Szabadságot hozott
A szovjet ereje.

Évszázadok során
Csak fájt óhajtás,
Küzdelmek és kínok
Után szabadulás.

Dolgozó népünknek
Ujra erőt adott,
Romos Budapestnek
Szabadságot hozott.

Oriás, kit támadtak
Kegyetlen uraink,
Bilincseket törve
Népünk felé tekint.

Nyomorgó főváros
Zokogó tömegek,
Örömmel nézik a
Vöröshadsereget

Sok szovjet hős sirja
Hirdeti itt nekünk,
Mit áldoztak akkor
Ezt el nem feledjük

Már tizenhárom év
Pergett le azóta,
De nem felejtjük el
A hőseket soha.

Tormuth Ádám.

MUNKÁS ÓR.

Mint kemény kőszikla
A bérc magas fokán
Ugy áll a munkás ór
Védi szabad hazám.

Mély elszánt akarat
Feszíti kebelét
Ha kell e hazáért
Életét adni kész.

Szilárd büszke szívvvel
Őrzi ezt a rendet
Pártom mellett állva
A fasiszták ellen.

Légy hű katonája
E népnek, e Pártnak
Sujtson le érc öklöd
Minden fasisztára.

Igy áll a munkás ór
A bérc magas fokán
Mint kemény kőszikla
Védve ezt a hazát.

Pálinkás B.

SZABAD PÁRTNAP....

volt üzemünkben február 6-án. Az előadó Sztaskó László kerületi párttitkár volt. Az ebédlő padosrait gyárunk érdeklődő dolgozói teljes egészében megtöltötték, sőt soknak már nem is jutott ülőhely. A hallgatóság nagyobb része pártonkívüli volt.

És akik eljöttek, nem is bánták meg, mert ez a pártnap lényegesen eltért a régebben tartott sablonos pártnapoktól. A megjelentek érdeklődését elejétől végéig lekötötte.

Mi ennek az oka? A régebben tartott szabad pártnapok előadói egy meghatározott politikai, társadalmi, vagy gazdasági kérdéstről beszéltek, elsősorban elméleti síkon - mely kérdés esetleg nem is érdekelte túlságosan gyárunk dolgozóit - mert azokról a sajtóból is bőven értesültek.

S miért tudta az előadó ezen a 'szabad pártnapon teljes egészében lekötni a megjelentek érdeklődését és miért tudott állandó kapcsolatot teremteni hallgatóival?

Azért, mert ezen a szabad pártnapon az előadó nem egy előre meghatározott politikai, társadalmi vagy gazdasági témáról beszélt, hanem üzemünk dolgozóit által felvetett, tehát őket érdeklő kérdésekről. Így született meg egy olyan beszámoló, mely e kérdések alapján az aktuális kül- és belpolitikai és gazdasági problémákat majdnem teljes egészében magában foglalta.

A felvetett kérdések ugyanis nem csak a kelet és nyugat közötti erőviszonyok jelenlegi állására, nem csak a kormányfői értekezlet kilátásaira, nem csak a kormány és pártvezetés terén történt átalakulások okaira, hanem az elmúlt gazdasági év eredményeire és nehézségeire, az 1958-as év feladataira, a beruházásokra, az export kérdésére, az életszínvonal és nyugdíjak rendezésének kérdésére, a lakás és burkolt árdrágítás kérdésére és még sok más aktuális gazdasági és társadalmi kérdésre is kiterjedtek.

Az előadó pedig válaszait úgy csoportosította, hogy abból, mint már említettük, egy egységes beszámoló alakult ki. A felvetett kérdésekre pedig nem csak elméleti síkon válaszolt, hanem azokat gyakorlati eredményekkel és adatokkal is megvilágította és ezzel érte el azt, hogy a hallgatóság érdeklődését állandóan lekötötte.

Üdvözölve ezt az új kezdeményezést, a pártonkívüliek azon óhajának adok kifejezést, hogy a jövőben is kérdezzék meg őket, hogy így továbbra is aktívan tudjanak bekapcsolódni a szabad pártnapok témájába és a jövőben remélhetőleg kialakuló vitába.

Sz.I.

Égyéves MUNKÁSŐRSÉG!

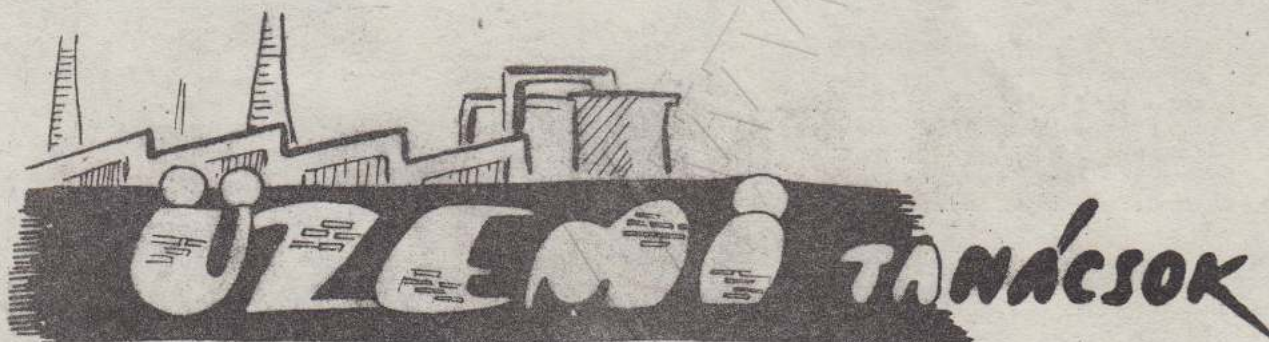
A forradalmi munkás-paraszt kormány egy évvel ezelőtt 1957. február 13-án határozta el a munkásőrség létrehozását.

A Párt és a Kormány felhívására tizezrek jelentkeztek: idős és fiatal kommunisták, hogy önként, minden fizetség és ellenszolgáltatás nélkül teljesítsék hazafias kötelességüket, hogy megvédjék a munkáshatalmat.

A munkásőrök önként vállalták a kiképzés fáradalmait, a ledolgozott munkaidő után. Esőben és fagyban pedig az éjszakai biztonsági szolgálatot, vigyázva arra, hogy dolgozó népünk éjszakai pihenése nyugodt, zavartalan legyen.

Becsüljük meg jobban őket, adjuk meg nekik azt a tiszteletet és megbecsülést, amelyet munkájukkal a haza iránti önfeláldozó megatartásukkal méltán érdemeltek ki

P.B.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány és a Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetségének Elnöksége az üzemi dolgozóknak a vállalatok gazdasági irányításába, a termelés társadalmi ellenőrzésébe való fokozottabb bevonása céljából szükségesnek tartja, hogy a termelő vállalatoknál a szakszervezetek irányítása mellett üzemi tanácsok alakuljanak és segítsék a tervgazdálkodás érvényesítését, az állami vállalatok társadalmi tulajdonának megszilárdítását, valamint az állami vállalatok egyszemélyi felelős vezetését.

A fentiek megvalósítására az 1086/1957.Korm.sz. határozat ad utasítást.

A fenti rendelet életbeléptetése újabb megnyilvánulása kormányunk ama célkitűzéseinek, hogy a népi demokrácia érdekeinek hathatósabb védelmére és a dolgozók demokratikus jogainak kibővítésére minden lehetőséget megadjon.

Az üzemi tanácsok létrehozása és azok működése a vállalatvezetés, illetve az igazgató egyszemélyi vezető hatáskörét és felelősségét nem érinti.

Ahhoz, hogy az üzemi tanácsok hatáskörét az üzemi lap hasábjain keresztül részleteiben ismertessük nincs mód, inkább azzal a kérdéssel foglalkozunk, mennyire fontos és mennyire felelősségteljes feladatot kell ellátni azoknak a dolgozóknak, akik az üzemi tanácsba funkciót vállalnak, illetve akiket üzemünk dolgozói meg-tisztelnek azzal, hogy az üzemi tanács tagjaivá választanak.

Vállalatunk fejlődésének egyik alapvető tényezője lesz az üzemi tanács munkálkodása. Ugyanis mindazok az ellenőrzési feladatok, melyeket az üzemi tanács a vállalat gazdasági működése terén kifejt, továbbá az ellenőrzések során észlelt hiányosságok megszüntetésére tett javaslatai: kihatnak fejlődésünk további folyamatára.

A tanács tagjainak a tervjavaslatok elkészítése, valamint saját eszközökből, illetve rövid lejáratu hitelekkel történő beruházások és felújításokra szánt összegek felhasználása érdekében kifejtett véleménye, helyes gazdasági irányba tudja fejleszteni a vállalatot.

Az üzemi tanácsnak több fontos kérdésben is döntő szava lesz. Pl. a nyereség-részesedés felosztása irányelveinek meghatározásában, továbbá az élüzem címmel járó pénzjutalom felosztása, a beruházásokra szánt összegek felhasználása, stb. területén.

A jogok mellett kötelessége az üzemi tanácsnak, hogy munkájuk során a népgazdasági érdekek szemelőtt tartásával a vállalat gazdaságos működéséhez a vállalat igazgatójának segítségét nyújtsanak, betartsák és betartassák a törvényes előírásokat, őrizzék a társadalmi tulajdont, stb. s mindezt elsősorban személyes példamutatással is tanúsítsák.

A tanácstagok kötelessége, hogy a tanács minden ülése után, a termelési értekezleteken az ott elhangzottokról a dolgozók előtt beszámoljanak.

Mindezekhez a feladatokhoz, melyek fentiekből adódnak, feltétlenül szükséges, hogy a tanács tagjai nemcsak saját szakmai területükön rendelkezzenek kiváló képességekkel, hanem a vállalat munkamenetében előforduló különböző munkafolyamatokat is kellőképpen ismerjék. Az üzemi tanácstagok részére éppen ezért a szakszervezet irányításával előadás sorozatokat szervezzünk, ahol az egyes szakterületeket ismertetve, az üzemi tanács tagjainak módjuk lesz a szükséges ismereteket megszerezni.

Olyan dolgozókat válasszunk meg tehát az üzemi tanács tagjainak, akik a vállalat egész munkamenetét átfogó szakmai ismeret elsajátítására képesek és az említett kötelességek és jogok gyakorlására erkölcsileg is megfelelőek.

Ha választásunk megfontoltan azokra a személyekre esik, akik a dolgozók bizalmát elvégzendő munkájukkal ki is fogják érdemolni, akkor a vállalat további fejlődésében a dolgozók kezdeményezése folytán nagy előrehaladást tudunk elérni.

Kovács K.

üdvözöljük

MŐDOLGOZÓINK

a társaság B-i

NEHEZKÖZI

NŐNAP

alkalmából

Gyárunk legnehezebb munkaviszonyok között dolgozó műhelyét az Öntődét látogattuk meg ez alkalommal. A közeli napokban megindult padozat kicserélési munkák okozta zür-zavar e műhely képét a szokottnál is komorabbá teszi.

Először a kéziöntőkkel beszélgettünk. Elsőnek a 6 órás műszak kérdését vetették fel, melynek megoldása évek óta húzódik, pedig mint egészségtelen üzem dolgozói arra nagyon számítanak. Folytatva ezt a témát, a műhely levegőtlen voltára panaszkodtak. A szellőzőberendezés nem működik. A nagy hőség miatt pedig az ablaknyitás komoly megbetegedés veszélyével jár.

Az anyag minősége ellen is panaszkodtak. Kevés benne a szilícium tartalom. Tizenhárom százalék helyett általában csak kilenc-tíz százalék és ez okozza a kiöntött alkatrészek lyukacsosságát. Panasz tárgyává tették azt is, hogy az éjszakai műszakban nincsenek anyagmozgatók, azok munkáját nekik kell elvégezni és így a normát csak nehezen tudják elérni. Szóvá tették azt is, hogy a pajzsok, különösen a peremes pajzsok normája a rendezés előtt is nagyon szűk volt, nem tudták teljesíteni. A normarendezés után ez csak rosszabbodott.

Az ellenforradalom előtt abban az esetben, ha a selejt értéke 20.000.- forint alatt volt, prémiumot kaptak. Ez a prémium 10.000.- forintnál 1000.- forint volt, mely 10.000.- Ft és 20.000.- Ft között 100-100 forinttal csökkent, 10.000.- Ft alatt viszont ugyanilyen mérvben emelkedett. Kérik ennek visszaállítását is. A védőéttel általában meg vannak elégedve, de kifogásolták, hogy a tea nincs kellőképpen átszűrve és így abban sok az üledék. A nátrium gőz-lámpák beváltak, a mellettük való dolgozás kellemes.

Utána a Pollák-gépesekhez mentünk át. A műhely egészségtelen voltára vonatkozó panaszai megegyeznek a kéziöntők panaszaival. A munkaviszonyokra és anyagellátásra nem volt panaszuk. Hallottuk, hogy Buri József szaktárs a napokban 870 db. VT pajzsot öntött és ezzel a Pollák gépen rekordot állított fel, mert azon az öntés átlagos darabszáma eddig 500 db. volt.

Végül a művezető elvtárssal beszélgettünk, ki a dolgozók által felvetett problémákkal egyetértve, megemlítette, hogy az anyagok legnagyobb hibája az, hogy nem egyöntetűek és így a sokféle anyag nem biztosítja az állandó jó öntést. Ha a vezetőség nem tud jó anyagot biztosítani, az öntés minőségével mindig bajok lesznek.

Miután a műhelyben jelenleg nagymérvű építési munkába fogtak, felkerestük Major elvtársat nyilatkozzék az öntődében eszközrendő beruházásokról. Közlése szerint először a padozat újra betonozását fejezik be, amely a közlekedést és az anyagmozgatást fogja megkönnyíteni. Ezután, illetőleg ezzel egyidejűleg kerül sor a 6-ik kemence bekötésére és a 2 új Pollák gép elhelyezésére. Egy 900-as és egy 2255-ös gép fogja a termelés minőségét megjavítani és a termelékenységet emelni. A 2255-ös gép a kézikökillások munkáját pedig majdnem teljes egészében gépesíteni fogja. Ezen munkák mintegy 2 hónapig fognak tartani.

Még a melegebb idő beállta előtt - közlése szerint - a szellőzőberendezést át fogják építeni. Az exhaustor a Kacsza utca 13-as telepre kerül és így a berendezés működése hangtalan lesz, a gázvezetés pedig kémény magasságig fog terjedni és így az első és második emeleten elhelyezett irodák szellőztetését nem fogja zavarni.

Mint látjuk, a műhelyben eszközrendő beruházások nagyban fogják segíteni az öntődében dolgozók munkáját. Remélve, hogy a vállalatvezetőség az elhangzott egyéb panaszokat is a lehetőséghez képest orvosolni fogja és így az öntőde munkájának lényeges javulására lehet számítani.

Legközelebbi számunkban a szerszámüzemmel szeretnénk foglalkozni és ezért kérjük a Szerszámüzem dolgozóit, hogy arra készüljenek fel.

Sz.I.

1958 ÉVI TERV-101

Az 1958-as évnél - mint ahogy arról már a termelési értekezleteken is beszélünk - a minőség évének kell lennie. Ezt azért is hangoztatjuk, mert az újságokból is tudjuk: a Párt és a Kormányzatunk egészen nyíltan felvetette, hogy anyagra készítsük el terveinket. Ez meg is történt. Anyagra terveztünk, melynek természetes követelménye, - hogy eddigi selejtgyártásunkat csökkenteni kell.

Helytelen volna azonban állandóan csak a rossz munkáról beszélni, mert nem lehet tagadni, hogy 1957-ben hónapról hónapra mennyiségileg és minőségileg is komoly javulás volt az üzem egész területén, egy-egy esettől eltekintve.

Ennek előrebocsátása mellett közölnöm kell, hogy a december havi selejtkárunk - anyag és munkaselejt - 107.738.- Ft volt, mely összeg a termeléshez viszonyítva 3.1 %. Január hónapban a selejtkár, ugyancsak munka és anyagselijtből 92.140.- Ft volt, mely a termeléshez viszonyítva 2.14 %. A december havi selejthez viszonyítva tehát egy kismérvű javulás tapasztalható. A javulásnak azonban folytatódnia kell.

Ha műhelyszinten nézzük a selejtképződést - amely kimondottan csak a munkaselejtre van kimunkálva,-

a forgácsoló műhely selejtje	36.440.-	Ft	47%
az öntőde selejtje	22.192.-	"	30 %
a lemezoló műhely selejtje	10.881.-	"	14.5 %
a szerszámüzem selejtje	5.272.-	"	7 %
a vállalat selejtje	2.940.-	"	0.5 %

Ezek a számok önmaguk beszélnek és megmutatják, mely műhelyek felé kell fordulnunk, hogy megfelelő intézkedésekkel, illetve a dolgozók megfelelő hozzáállásával ezt a meg nem engedhető magas selejtszázalékot csökkentessük. A számokból kitűnik, hogy a forgácsoló műhely az élenjáró a selejtgyártásban. Nem volnánk azonban tárgyilagosak, hogy ha nem ismernénk el, hogy viszonylag ott képződhet leg hamarább. Itt a köszörűs részlegnél van a legnagyobb selejtképződés. Továbbá a VT. VOX házfúrás részlegnél, ahol a selejt zömben a gondatlan furás, illetve menetfúrásból adódik.

Az öntőde selejtje 22.192.- Ft. Elsősorban az anyagbeszerzésnek kell megváltoztatni az eddigi anyagbeszerzési rendszert, mert nem mindegy, hogy milyen anyagot hoz be és határozottan rá kell mennie pl. a szilumint illetően, hogy ténylegesen a szabvány szilumint hozzák be, mert a gyakorlat azt mutatja, hogy ha megfelelő, jó szilumint kap az üzem, akkor a selejt csökken. De nem volna helyes, ha csak az anyagra vezetnénk vissza a selejtet, mert itt van megfelelő tennivaló az öntőde dolgozói részéről is.

Többéves gyakorlattal bírnak az öntődei szaktársak és ha látják, hogy az anyag nem megfelelő, ne öntsenek belőle, hanem azt azonnal jelentsék a művezetőnek, hogy ő intézkedni tudjon.

A lemezelő műhely 10.881.- Ft selejttjével ugyancsak erősen résztvesz a selejtgyártásban. Komoly selejtképződés van a VOX, VT tengelyeknek a lemezbe való benyomásával, ahol a ferde benyomás következtében kihántolják a furatot, illetve elgörbitik a tengelyt és a forgácsoló műhely nem tudja tisztára megmunkálni a forgórészeket.

Fokozott gondot kell még fordítani a Varga részlegnél a kuszált tekercsek megszüntetésére. A Gemeter részlegnél pedig a gondatlan berakásból származó menetzárlat és testzárlatok okoznak még gondot és ezt kell mihamarább megszüntetni.

De nem csak a selejttel kell foglalkoznunk, hanem magának a gazdaságosságnak kiszélesítésével is. Egy pár kirívó példát szeretnék megemlíteni. A sajtoló műhelyben egyes dolgozó szaktársak hanyagsága miatt nagyon sok lemezszávból nem lehet azt a darabszámú lemezt legyártani, ami ebből lehetséges, ha az útközöket megfelelően használják. A daraboló műhely a tengelyeket helytelenül darabolja. Az előírástól eltérően plussz 2-5 mm ráhagyással vágják a tengelyt, ami havi viszonylatban több mázsa anyag felesleges felhasználására vezet.

A gazdaságos termelésben azonban nem csak ez a két tényező játszik közre, hanem a munkaidő megfelelő kihasználása is. Nem engedhető meg, és ezt itt ezen újságíkokon keresztül is szóvá kell tennem, hogy egyes műhelyekben - és ebben élenjáró a forgácsoló és a sajtoló műhely - a munkaidőt nem használják ki. Háromnegyed kettőkor a gépek már állnak, és volt olyan eset is, hogy egyes szaktársak egy negyedórával a munka befejezés előtt már mosdottak.

Ezeknek a fegyelmezetlenségeknek feltétlenül meg kell szünni és arra kérem a gyár összes dolgozóit, hogy ők maguk is közösjék ki soraikból azokat a dolgozókat, akik az ő rovásukra - már gondolok itt azokra, akik a munkaidő teljes kihasználásával dolgozzák le a munkaidejüket - idő előtt hagyják abba a munkát, illetve ha be is jönnek időre a munkahelyükre, nem kezdik el időben a munkát.

A mi bérezési formánk műhelyszinten kollektív bérezés. Az, hogy egy műhely megkapja a megfelelő plafonbért, ahhoz minden szaktársnak a maga vonalán a maximumot kell teljesítenie és nem engedhető meg, hogy X százalék ténylegesen kihasználja, illetve ledolgozza a munkaidejét, Y százalék pedig későn jön, vagy hamarabb hagyja abba a munkát.

Természetesen nem gondolok arra, hogy gépeinket piszkosan, tele forgáccsal, munkahelyünket takarítatlanul adjuk át a váltó műszaknak. Azonban, ha már egy negyedórával hamarabb hagyjuk abba a munkát, akkor legalább ezt az időt arra használjuk fel, hogy munkagépünket rendben, tisztán adják át a váltó szaktársaknak, illetve saját maguknak, ha egy műszakban dolgoznak.

A munkaidő megfelelő kihasználásával feltétlenül emelkedik a műhely termelékenysége és a nyugodt, megfontolt munkamenet szinte természetes velejárója a selejt csökkenésének.

Ezen gondolatok megszívlelésére kérem a szaktársakat és biztos vagyok benne, hogy mint eddig is, a Villamos Kismotorgyár dolgozói most is eleget fognak tenni kötelességüknek és a fenti hiányosságok megszüntetésével tervünket maradéktalanul teljesítjük.

D.J.

ILYEN NE LEGYEN TÖBB!

Szinte minden termelési értékzleten beszélünk a társadalmi tulajdon védelméről és meg kell hogy mondjam, ezen a téren is sok még a tennivalónk.

Ballai Lajos anyagmozgató segéd munkást február 14-én fegyelmeivel azonnali hatállyal el kellett bocsátani. Az ok a következők volt:

Ballai Lajos február 7-én és 8-án nem jött be munkahelyére. Jegyzőkönyvi vallomása szerint azért, mert berugott. 10-én bejött munkahelyére, mikoris Janiczki et. számonkérte tőle távolléte okát és egyben közölte vele, hogy úgy tudja, hogy a gyártól kapott bakancsot eladta. Erre fel Ballai Lajos 11-én, 12-én és 13-án ismét nem jött be munkahelyére, úgy hogy a lakására kellett kiküldeni. Ballai szaktárs jegyzőkönyvi vallomása szerint a bakancsot eladta és az érte kapott pénzt saját szükségletére használta fel.

Ballai Lajos társadalmi tulajdont sikkasztott el és ezért fegyelmi uton kellett elbocsátani.

Mindannyiunk emlékezetében él még élénken Killmann szaktárs esete, akit motorlopás miatt 1 és fél évre ítelt a Biróság. Persze ne csak a büntetéstől való félelem tartson vissza bennünket a lopástól, hanem elsősorban az a tudat, hogy miénk a gyár, magunknak dolgozunk és senkit nem engedünk odáig vetemedni, hogy a társadalmi tulajdont elherdálja.

Lapzárta után:

Az Egyeztető Bizottság Ballai Lajost fiatal korára való tekintettel állásába visszahelyezte és vele szemben nevelő munkát kíván alkalmazni.

D.J.

ÖVENDÁSOK ÉRTELMI NEVELÉSE

Az értelmi nevelés a gyermek sokoldalú kifejllesztésének egyik legfontosabb területe. Ez egyrészt ismeretek közléséből, másrészt abból áll, hogy kialakítjuk a gyermek helyes viszonyát az őt környező világhoz, fejlesztjük képességeit és hozzá szoktatjuk az értelmi munkához.

Az értelmi nevelést már a legfiatalabb korban kell kezdenünk, mert a gyermek éppen életének legelső éveiben szerez nagymennyiségű ismeretet. Ha ez az ismeretszerzés a felnőttek rendszeres irányítása nélkül történik, arra vezethet, hogy a gyermekben helytelen nézetek alakulnak ki a környező tárgyakról, a társadalmi élet eseményeiről és a természet jelenségeiről.

Felnőttek irányítása nélkül tehát a gyermek értelmi képességeinek kifejlődése nem lehet teljes értékű. A gyermek, helyzeténél fogva rendkívüli módon ragaszkodik a felnőttekhez: védelmet, biztonságot, egyúttérzést vár tőlük. Ha ezt megkapja, akkor hajlik szavára, utánozza, örömmel vesz részt minden kezdeményezésükben. A gyermekre gyakorolt befolyás szempontjából tehát igen fontos, a nevelői tudatosság.

Kismolár.
" 1958. évi 2. szám

- 9 -

Mi tehát az otthon feladata? A 3-4 éves korban már aktívan nyilvánul meg a gyermek tudásvágya. Ilyenkor tömegével adják fel a kérdéseket. Minden érdekli őket, amit csak látnak. Minden esetben a gyermek korának és szellemi fejlettségének tekintet-be vételével érthető, türelmes válaszokat és magyarázatokat kell adni. Ha a szülők nem tudnak helyes választ adni a gyermek kérdéseire, vagy nem is lehet olyan választ adni, amelyet megérthetne, helyesebb az, ha nem válaszolnak, mint helytelen magyarázattal szolgálni. Ilyenkor meg kell magyarázni a gyermeknek, hogy még nem értheti meg azt, amiről kérdezősködik és majd az iskolában azt meg fogja tanulni. Ez nem akadályozza a gyermek tudásvágyának kifejlődését, de tiszteletet kelt benne az iskolával, a tudással szemben.

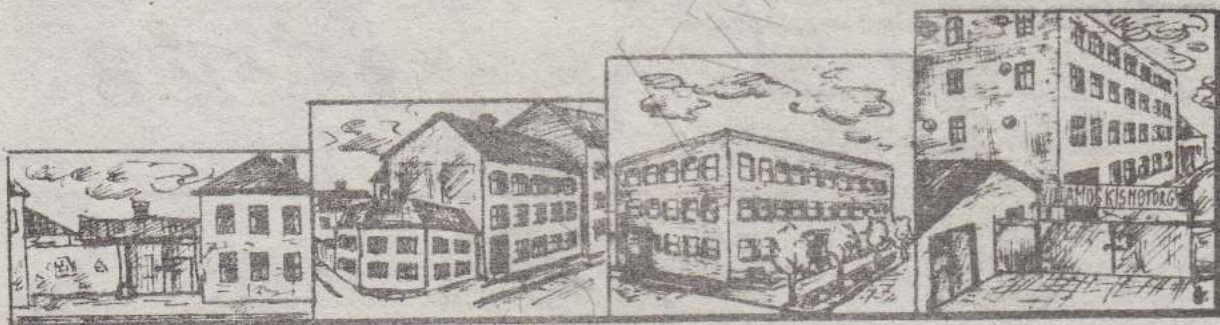
A gyermeknek látnia kell, hogy érdeklődünk játékaik, munkája iránt. Kezdeményezzen a szülő egy-egy játékot, vagy adjon feladatot gyermekének. Birálja azt meg, mutasson rá helyességére, vagy hibájára.

Az ovodában az értelmi nevelés tudatos, tervszerű, igen komoly pedagógiai munka:
Felbontva: a/ anyanyelv és környezet ismeret; /hazafiasságra nevelés, természet- ismeret gyarapítás, mese, vers/
b/ érzékszerv fejlesztése; /szin, tapintás, ízlelés, hallás, szaglás/
c/ számkészség fejlesztés;
d/ esztétikai és erkölcsi nevelés; /hazafiasságra nevelés, ének, zene/
é/ munka; /tépés, gyürés, gyöngyfüzés, hajtogatás, firkálás, rajz, festés/

.....

Legközelebbi számunkban a fegyelemre való nevelésről fogok hosszabban beszélni.

Menyhárt Károlyné.

A Rottenbiller-utcától a Gárx-utcáig...

címmel közzé szeretnénk tenni gyárunk történetét. Ezért kérjük azokat a dolgozóinkat, akik eredetileg is a TONALIT-nál dolgoztak és azon dolgozóinkat, kik az államosított GÁRDOS BELA cégtől, a DURIUM Hanglemez Kereskedelmi Kft.-től, a GÁBOR és TSA cégtől és a SZIKRÁ-tól kerültek át a TONALIT-hoz, valamint azokat, akik az ORION-tól és a DANUVIÁ-tól profilozás folytán kerültek át vállalatunkhoz, pár mondatban nyilatkozzanak az alább felsorolt kérdőpontokra:

- 1./ Az államosítás, illetve profilozás időpontja?
- 2./ Megszűnt vállalatuk, illetve átprofilozott részlegük ezen időpontban miket gyártott?
- 3./ A 2.pontban felsorolt gyártmányokat a TONALIT, illetve a VKM meddig gyártotta?
- 4./ Körülbelül hányan jöttek át a TONALIT-hoz?
- 5./ Egyéb, a gyárunk története szempontjából, általuk érdekesnek tartott adatokat, /munkaviszonyok, munkahelyek, szociális viszonyok, érdekesebb epizódok, stb./

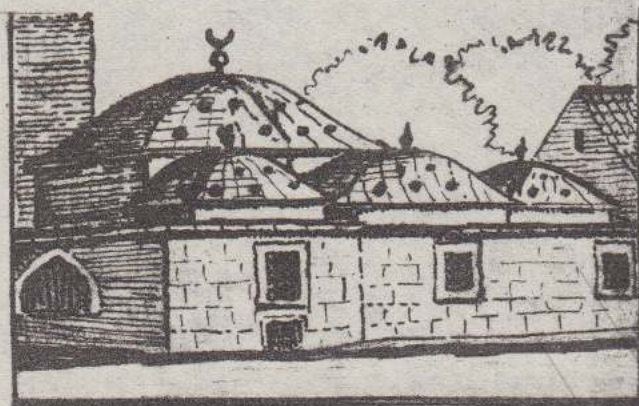
Az eredetileg is a TONALIT-nál volt dolgozóinkat pedig külön arra is kérjük, hogy az államosítás előtti TONALIT-ra vonatkozó, általuk tudott adatokat /alapítási idő, tulajdonosok, helyiségek, munkaviszonyok, gyártmányok, létszám, stb./ is közöljék velünk.

Gyárunk azon vezető beosztású dolgozóit pedig, akik a gyár további fejlődésére és a gyártmányok időrendbeni kialakulására tudnak felvilágosítást adni a Szerkesztőbizottság külön fogja megkeresni.

Vállalatunk fejlődéséről bővebb beszámolót szeretnénk lapunkban közzétenni. Ezt azonban csak akkor tudjuk jól megoldani, ha dolgozóinktól megfelelő adatokat kapunk, mert ezt a cikket mi csak összeállítjuk - a cikk szerzői dolgozóink lesznek.

A válaszokat akár szóban, akár írásban kérjük Szerkesztőbizottságunk felelősének Szabó Istvánnak /Szerszámüzem, 175 mellékállomás/ március hó 5-éig megküldeni, hogy a cikksorozatot lehetőleg már a legközelebbi számunkban megkezdhessek.

Szerkesztőbizottság.

II. KERÜLET: VIZIVÁROS- ORSZÁGÚT

A régebben csak X kerületből álló főváros II. kerületének - melyben gyárunk is fekszik - Viziváros-Országút volt az elnevezése, Honnan származott ez az elnevezés?

A Viziváros, mely területileg teljesen megegyezik a török idők Nagy-Külvárosával /lásd. II. évf. 1. számának 10. oldalán levő térképet/ neve már a török elnevezések-ből is kitűnik. A térképen 16. számmal jelzett rondella a Vizi-rondella volt. Az 1. számmal jelzett Kakas-rondellát pedig Vizi-rondellának is nevezték. E két rondella között húzódott a Viziváros keleti határa, melyet "viz" - a Duna határolt. A 22. számmal jelzett kapu, mely a Nagy-Külvárosba vezetett - le: a Vizi-kapu nevet viselte. A mai Fő-utca vonalán a Törvényszék épületével szemben állott dzsámít pedig Vizi-mecset néven is emlegetik az egykori források. Ezen helynevekből származott a Viziváros elnevezés.

A II. kerület Országútnak nevezett része a Mártirok utjától és a Bem József utcától /a volt vizivárosi-várfal vonala/ a Rózsadomb és a Zugliget felé húzódott. Ha megnézzük Hainits Frigyesnek, Buda város mérnökének 1793. évben készült térképét, azon azt látjuk, hogy a mai Mártirok utja helyén, az akkor még álló vizivárosi várfal mellett vezető utnak elnevezése latinul Via Regia, németül pedig Landstrasse volt, Mindkettő országutat jelent. Az ezen utvonalon tuleső rész tehát ezért kapta az Országút elnevezést.

Emlékezzünk meg röviden a gyárunk közelében fekvő műemlék jellegű épületekről is.

A Fő-utca és Ganz-utca sarkán áll a régi Kakas-kapu, mai Király-fürdő. A törököknél a fürdést és mosakodást erős szálak fűzik a mohamedán vallás rendelkezéseire. Egészen természetesen tehát, hogy a törökök a budai hévizek adottságát: egész sor fürdő építésére használták fel és így a megmaradt török építészeti emlékek legte-

kintélyesebb csoportja is a fürdőkre esik. Majdnem teljes épségben maradt meg a Rudas-Rácz-Király és Császár fürdők törökök által épített nagy medencéje és kupolája. A Kakas-kapu fürdő építését a hagyomány Szokoli Musztafa pasának tulajdonítja, építési idejét pedig 1556-ban jelöli meg, mint ezt a fürdőben elhelyezett emléktábla is hirdeti. Ez az évszám azonban nyilvánvalóan téves, mert a szultán Szokoli Musztafát csak 1566-ban nevezte ki budai pasává. Az egykori híres török utazó Evlia Cselebi leírja, hogy a ma is meglévő középső nagy medencébe, négy oldalról oroszlánszájából folyik éjjel-nappal, tehát állandóan a természetes meleg víz. Miért emeli ki, hogy az oroszlánszájából éjjel-nappal - tehát állandóan folyik a meleg víz? A Korán tiltja a hitű mohamedánoknak az állóvízben való fürdözést. A medencébe éjjel-nappal folyt a meleg víz, míg az annak szélén levő lyukakon a fölös víz állandóan eltávozott. A víz tehát állandóan mozgásban volt és így nem tekintették álló víznek! Vizét különben a Lukács-fürdő forrásai-ból kapta és kapja ma is, melyet akkor fa, ma vascsövek vezetnek a fürdőbe.

A fürdő Buda visszavétele alkalmával nem pusztult el. A későbbi átépítések és bővítések a török-korabeli fürdőt annyire megváltoztatták, hogy annak törökkori részletei csak gondos tanulmányozás után ismerhetők fel, kivéve a nagy-medencét és kupolát.

A helyreállított törökkori rész centrális elrendezésű. Középterében áll a török időből származó nyolcszögletes medence, melybe négy lépcsőfok vezet le. A nyolcszögletű falon hatalmas csucsívek sorakoznak. Az ívek azonban vakok, mögöttük fal van.

A nyolcszögletű falon egy másik - annak sarkaival össze nem vágó - ugyancsak nyolcszögletű heveder ül és ezen áll a szabályos félgömbalaku kupola, melyben körben helyezkednek el a világítónyílások, melyeken keresztül beszűrődő fény érdekes világítást ad a kupola csarnoknak. A fürdőhöz egy érdekes hagyomány fűződik. Evlia Cselebi szerint "Ha a budaiak közül valaki meghal, rokonai a fürdőből hordókban vizet vitetnek és a Szent Mihály lovát leöntik". E szokást egyedül Evlia Cselebi említi. Eredetét nem ismerjük, de lehetséges, hogy olyan sajátos budai szokás volt, melynek gyökerei visszanyulnak a magyar középkorba.

A fürdő a XIX. század elején a König-Király család tulajdonába került és innen vette mai nevét. A Király fürdő ma egyike ama kevés török műemlékeknek, mely nem csak eredeti rendeltetésében, de most már korhűen helyreállított formában is szolgálja fővárosunk lakosságát, mint hajdan a budai törököket.

A Fő-utca és Ganz-utca sarkán áll az 1759-1760 években épült Flórián kápolna, mely ma a budai görög-katolikus egyház temploma. Ez a templom az évszázadok folyamán az utca állandó feltöltődése miatt annak szintje alá került és ezért 1937-ben egy érdekes technikai eljárással az utcaszint magasságára emelték. Az emelés mértéke 1.40 méter volt.

A Fő-utca, Gyorskocsi-utca, Vitéz-utca és Csalogány utcák közötti háztömb helyén állott az 1920-as évek végéig a Viziváros egyik legjellegzetesebb épülete a Nyul-kaszárnya, beleértve az a teret is, amely ma a Törvényszék és a Könyvüipari Minisztérium között van. Ez az épülettömb 1802 óta szolgált laktanya céljaira. A török idők után itt két nagyobb épület állott. A "Zöld-szőlőfürdőhöz" címzett ház és a "Három nyul"-ház. Mindkettőben vendégfogadó volt. Ebből a két épületből, mely eredetileg nem függött össze, először két külön kaszárnya épült a Szőlőfürdő, és a Három nyul kaszárnya. A két kaszárnya 1809-ben épült össze és vette fel a Három-nyul, - később Nyul-kaszárnya nevet. Ma már a Nyul-kaszárnya névre is csak az idősebbek emlékeznek.

Gyárunkkal szemben az utca tulsó oldalán áll a Ganz Ábrahám által 1845.-ben alapított vasöntőde, a mai Törzsgyár. Miután a magyar ipartörténet szempontjából ezen gyár alapítása rendkívül fontos, hiszen ezen gyárból indult ki később a világhírű magyar villamosipar, melynek művelői közé tartozik a mi gyárunk is - ennek történetével egy későbbi időpontban külön szeretnék foglalkozni.

Mint külön érdekességet említem még meg, hogy a Hainits-féle 1793.évi térkép szerint a mai Keleti Károly és Bimbó utcák sarkán a Rózsadomb kávéház helyén állott a budai hóhér háza. Ezért a Keleti Károly utcának a Mártírok utjától a Statisztikai Hivatalig terjedő részét ezidőben Carnificis-platea, Hóhér utcának nevezték.

Még ma is fennálló műemlékek az 1753-1770-es évek között épült Ferences templom és az egykori polgári lövölde /1825/, melynek hátsó fala a vizivárosi várfal egyet len fennmaradt maradványa. Itt van elhelyezve a várfal emlékét megörökítő tábla is. /Martirok utja 66.szám/

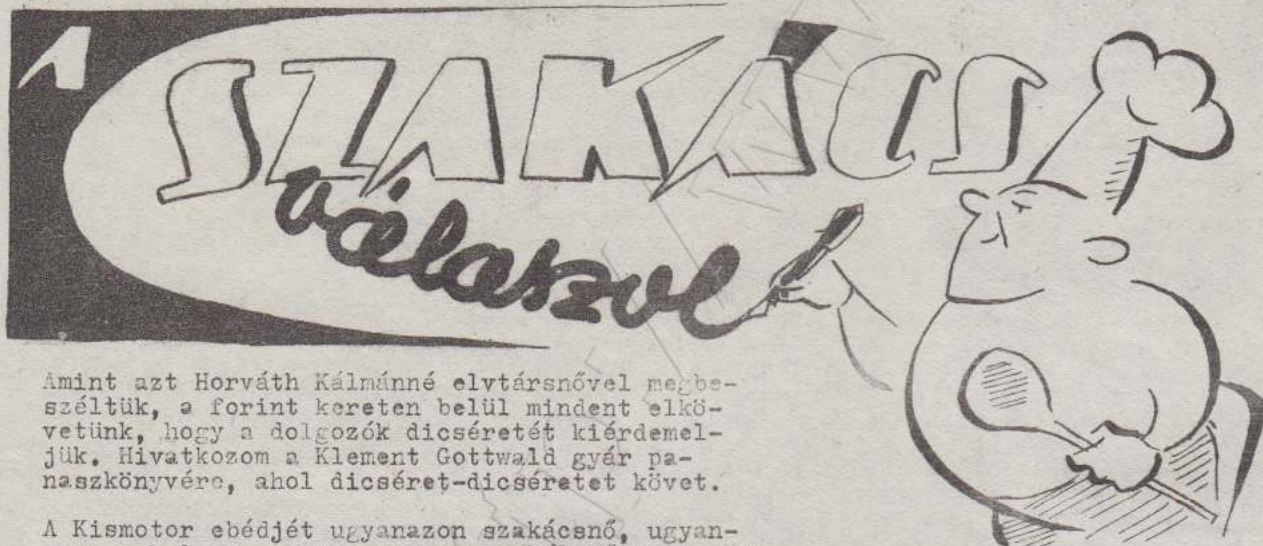
A közelmúltban bontották le a Martirok utja és Csalogány-utca sarkán állott régi János-Korház romjait, mely 1945. előtt szintén egyike volt a Viziváros legjellegzetesebb épületeinek.

Gerő Győző: Buda török műemlékei;
Fekete I. : Budapest a törökkorban;
Genthon I.: Török műemlékek;

című munkái alapján összeállította:

Sz.I.

Befejező rész a következő számban.

Amint azt Horváth Kálmánné elvtársnővel megbeszéltük, a forint kereten belül mindent elkövetünk, hogy a dolgozók dicséretét kiérdemeljük. Hivatkozom a Klement Gottwald gyár panaszkönyvére, ahol dicséret-dicséretet követ.

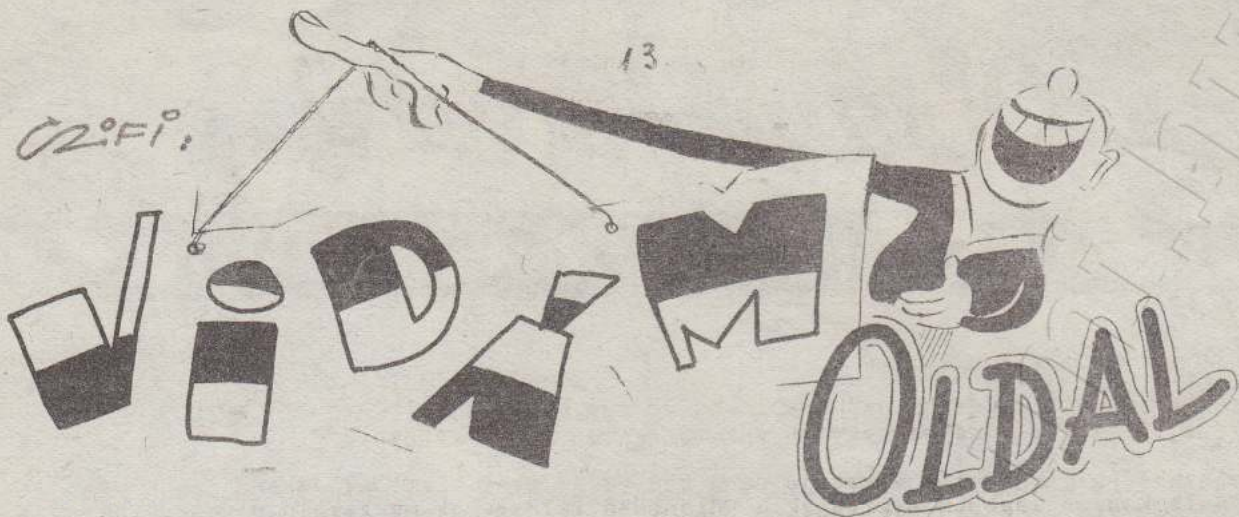
A Kismotor ebédjét ugyanazon szakácsnő, ugyanazon a helyen, azonos nyersanyagból főzi, együtt a Klement Gottwald gyár ebédjével. A két ebéd csak abban különbözik egymástól, hogy néha-néha a Kismotornak olcsóbb ebédet kell hogy beállítsunk, mert a Klement Gottwald gyár nyersanyag normája 4.50 Ft, míg a Kismotor normája 4.20 Ft. Ez a 30 filléres különbség okozza az egyik negatív irányú eltolódást, a szállítás pedig ugyancsak negatív irányban befolyásolja a minőséget.

Javaslatunk: A gyár vezetősége kövessen el mindent, hogy minél előbb helyben főzzük az ebédet, ne kelljen szállítani a kész ételt. A másik tényező, hogy a nyersanyag normát a lehetőséghez képest szintén emelni kellene, amit a felsőbb szervek már kilátásba is helyeztek 1958.évre. Tudjuk, hogy a megfelelő normákat még 1950-52-ben állapították meg, amik már idejüket multák.

A büffé ellátásában a zavart a büffés csere okozta, ami már szintén nagyrészt kiküszöbölődött.

Budapest, 1958. február 6.

Molnár János sk.
A Pest-Budai Üzemi Vendéglátó Vállalat
40.sz.konyhájának üzem-
vezetője

A FORGÁCSOLÓBAN

- H3A, SZAKIKAM, MI KOOPERÁLUNK A MÉN-EL!

A SZAKMA LEGJOBBJA...

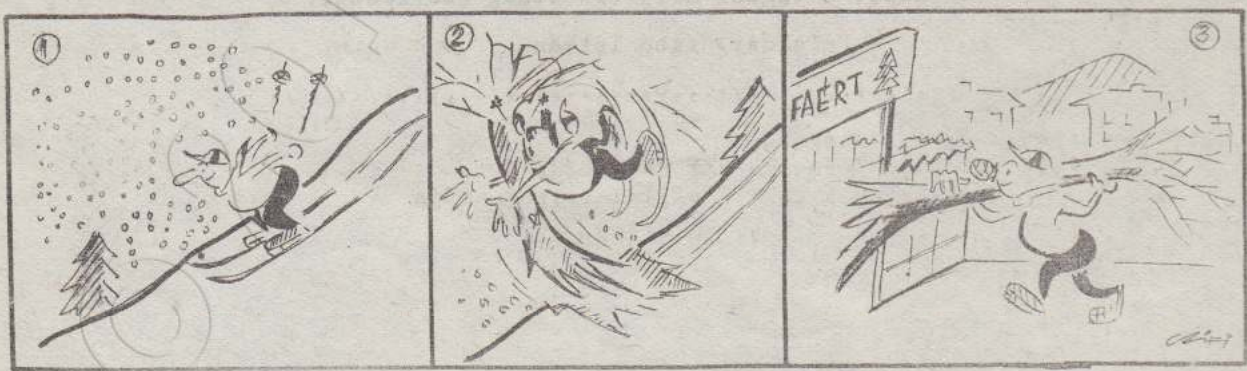
MAGÁNTANULÓ...

ARAB HARAG

TÉLI TÖRTÉNET

.... AVAGY A KÁR HASZONNAL JÁR

Olvasók levelei a KÖNYVTÁRRÓL

Legjobb barátunk a könyv!

Üzemi könyvtárunk mindenki számára lehetővé teszi ezt a kellemes és hasznos szórakozást. Hónapról hónapra nagyobb választék van a könyvekben.

Bánky szaktárs a könyvtár vezetője és a könyvtári órák alatt segédkező Szabó Mária a legkészségesebben segítenek a különböző ízléseknek megfelelő olvasmányok kiválasztásánál.

Itt szeretnék köszönetet mondani a kölcsönkapott sok szép könyvért; vállalat vezetőségünknek az anyagi támogatásért, a könyvtárban dolgozóknak pedig fáradozásukért.

N.I.-né

Az üzemi könyvtár nagyon értékes minden dolgozó részére. Főképen a több gyermekes családok érzik az üzemi könyvtár áldásos voltát. Könyvtárunkban a felnőttek részére vásárolt szépirodalmi műveken kívül megtalálhatók az ifjúsági, szépirodalmi művek és meséskönyvek is. S ez a része az, ami nagyban megkönnyíti az én helyzetemet is. Nekem 3 gyermek részére kellene könyveket vásárolnom, hogy az iskolában kötelező olvasmányokat elolvashassák, ami anyagilag nagy megterhelést jelentene. Így a könyvtárból viszont megkaphatom a szükséges könyveket.

Arra kérem dolgozó társaimat, becsüljék meg az üzemi könyvtáros munkáját, s a könyvekre, amit kölcsön kapnak vigyázzanak, hogy azokat még sok dolgozónk olvashassa.

Sz.B.I-né.

A Szerkesztőbizottság várja az olvasók további hozzászólásait, javaslatait és bírálatait.

A márciusi szám részére cikkeket március 5-éig veszünk át.

Kérjük dolgozóinkat, hogy cikkeiket, javaslatukat, bírálatukat ezen időpontig juttassák el a szerkesztőbizottsághoz.

A lapot 6 tagból álló bizottság szerkeszti:

Felelős: Szabó István

Készült: Sportsekuzorásító Üzemében,
Budapest, V., Bajcsy-Zsilinszky ut 36-38.

Felelős kiadó: A vállalat igazgatója

Ára: 20 fillér